

14. Popper, K.R. (1957). *The Poverty of Historicism*. George Routledge and Sons, London. 166 p.

15. SDG Indicators – Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development". United Nations Statistics Division (UNSD). Retrieved from <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/>

16. Waheduzzaman, W. (2019). Challenges in transitioning from new public management to new public governance in a developing country context. *International Journal of Public Sector Management*. Vol. 32 No. 7. 689-705. DOI: <https://doi.org/10.1108/IJPSM-02-2019-0057>

17. Wess, Sydney. (October 04, 2021). *Social Technology: Why Is it Important?*. Retrieved from <https://themanifest.com/digital-marketing/blog/social-technology>

References (transliterated)

1. Vainola, R.Kh. (2008). Tekhnolohizatsiia sotsialno–pedagogichnoi roboty: teoriia ta praktyka. Navchalnyi posibnyk za red prof. S. O. Sysoievoi. K. : NPU imeni M. P. Drahomanova. 134 s.

2. Kovbasiuk, Yu.V., Vashchenko, K. O., Surmin, Yu. P. (2013). Modernizatsiia derzhavnoho upravlinnia ta yevropeiska intehratsiia Ukrainy : nauk. dop. ; za zah. red. d–ra nauk z derzh. upr., prof. Yu.V. Kovbasiuka. K. : NADU. 120 s.

3. Kosenko V.D. (2018). Formuvannia intelihentnosti yak harmoniine poiednannia dukhovnoho, chuttievoho ta praktychnoho buttia liudyny. Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii. № 7 (2015). 78-81. DOI: <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i.243>

4. Monitorynh protsesu detsentralizatsii vlady ta reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia (2021). Ministerstvo rehionalnoho rozvytku Ukrainy. Retrieved from <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/monitoryng-reformy-miscevogo-samovriaduvannia-ta-terytorialnoyi-organizaciyi-vlady-stanom-na-1-zhovtnya-2021r..pdf>

5. Natsionalni proekty v stratehii ekonomichnoi modernizatsii Ukrainy. (2013). K. : NISD. 57 s.

6. Synytsia, M.I. (2011). Pidkhody ta pryntsyipy tekhnolohizatsii derzhavnoho upravlinnia. Naukovi pratsi [Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly

kompleksu "Kyievo-Mohylianska akademiia"]. Ser. : Derzhavne upravlinnia. T. 165, Vyp. 153. 45-51. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2011_165_153_10

7. Surmyn, Yu.P., Tulenkov, N.V. (2004). Teoriya sotsyalnykh tekhnolohiy : ucheb. posobyie. K. : MAUP. 608 s.

8. Fedorchak, O.V. (2012). Innovatsiini instrumenty upravlinnia tsilovymy prohramamy ta proektamy. Derzhavne budivnytstvo. 2. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_13

9. Bell, Daniel. (1976). *The Coming of Post-Industrial Society*. New York: Basic Books. 616 p.

10. Burke W., Hornstein H. (1972). *The Social Technology of Organization Development*. New York: University Associates. 298 p.

11. Cambridge on-line dictionary. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>

12. Cohen, Nissim. (2016). Forgoing New Public Management and Adopting Post-New Public Management Principles: The On-Going Civil Service Reform in Israel. *Public Administration and Development*. 36 (1). 20–34.

13. Lapuente, Victor; Van de Walle, Steven. (May 13, 2020). The effects of new public management on the quality of public services. *Governance*. Volume 33. 461-475. DOI: <https://doi.org/10.1111/gove.12502>

14. Popper, K. R. (1957). *The Poverty of Historicism*. George Routledge and Sons, London. 166 p.

15. SDG Indicators – Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development". United Nations Statistics Division (UNSD). Retrieved from <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/>

16. Waheduzzaman, W. (2019). Challenges in transitioning from new public management to new public governance in a developing country context. *International Journal of Public Sector Management*. Vol. 32 No. 7. 689-705. DOI: <https://doi.org/10.1108/IJPSM-02-2019-0057>

17. Wess, Sydney. (October 04, 2021). *Social Technology: Why Is it Important?*. Retrieved from <https://themanifest.com/digital-marketing/blog/social-technology>

Надійшла (received) 22.02.2022

Відомості про авторів / About the Authors

Грень Лариса Миколаївна (Hren Larysa) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», професор кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна, доктор наук з державного управління, професор; Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4466-6018>;

Грибко Ольга Владиславівна (Olga Grybko) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна, кандидат наук з державного управління; Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3227-608X>

УДК 352:336.5

doi: 10.20998/2227-6890.2022.1.05

І.А. КСЕНИЧ

ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА Й ІНВЕСТИЦІЙ МІСЦЕВИМ САМОВРЯДУВАННЯМ: ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті представлено теоретичні підстави підтримки підприємництва й інвестицій місцевим самоврядуванням та інструменти підтримки бізнесу в Польщі. Так, автором запропоновано віднести інструменти підтримки бізнесу до таких тематичних груп:

1. Стратегічне планування, політика розвитку підприємництва на місцевому рівні. Місцева влада повинна розробити стратегію розвитку бізнесу. Це може бути окремий документ або частина загальної стратегії розвитку територіальної громади. Її впровадження потрібно регулярно моніторити.

2. Створення простору й матеріально-технічних умов для розвитку підприємництва. Тут передбачається створення економічних зон, різного роду бізнес-центрів, чи просто забезпечення доступу підприємців до торговельної площі.

3. Поточне співробітництво й обмін інформацією з підприємцями. Ідеться про інформування про адміністративні процедури, регулярні зустрічі представників місцевої влади з бізнесом, обмін думками, спільні соціальні чи культурні ініціативи, обмін інформації з інституціями оточення бізнесу тощо.

4. Дії для ефективного використання публічних коштів (в тому числі ЄС) для розвитку підприємництва. Місцева влада повинна залучати зовнішнє фінансування на проекти розвитку підприємництва, інформувати підприємців про доступні гранти, організувати навчання і консультації, заохочувати бізнес до спільних проектів, також створити бази даних проектів співфінансованих з зовнішніх джерел.

5. Просування підприємств і підприємництва на місцях. У цій групі можна вказати дуже багато інструментів: презентація бізнес-активності на сайті територіальної громади, проведення конкурсів чи рейтингів місцевих підприємців, вшанування видатних бізнесменів, візити представників місцевої влади в підприємствах, організація бізнес-ярмарків, співробітництво зі школами і місцевими ЗМІ, використання зв'язків з містами-побратимами для економічного співробітництва.

6. Координація дій спрямованих на підприємців на рівні місцевої адміністрації. У цьому плані необхідним є введення в адміністрації посади уповноваженого з питань співробітництва з бізнесом. Одночасно з посадою необхідно провести аудит вже існуючих механізмів співпраці з підприємцями.

7. Забезпечення інформаційної підтримки для впровадження місцевою владою політики підприємництва і співробітництва з підприємцями. Місцева влада повинна створити базу даних місцевого бізнесу, наприклад на основі виданих дозволів на будівництво. Потрібно здійснювати постійний моніторинг рівня підприємництва, тобто оновлювати базу даних.

Означено бар'єри розвитку підприємництва в Польщі. Адже попри доволі позитивне становище економіки, польські підприємці звертають увагу на труднощі у веденні господарської діяльності. Результати опитування на державному рівні починаючи з 2013 року, показують, що бар'єри розвитку бізнесу мають або адміністративний, або податковий характер.

Ключові слова: місцеве самоврядування, підприємництво, інвестиції, бізнес.

I.A. KSENICZ

SUPPORTING ENTREPRENEURSHIP AND INVESTMENT BY LOCAL GOVERNMENTS: THE POLISH EXPERIENCE FOR UKRAINE

The article presents the theoretical foundations of entrepreneurship and investment support by local governments and tools to support business in Poland. Thus, the author proposes to include business support tools in the following thematic groups:

1. Strategic planning, business development policy at the local level. Local authorities need to develop a business development strategy. This can be a separate document or part of the overall development strategy of the local community. Its implementation needs to be monitored regularly.

2. Creation of space and material and technical conditions for business development. This provides for the creation of economic zones, various business centers, or simply providing entrepreneurs with access to retail space.

3. Current cooperation and exchange of information with entrepreneurs. We are talking about informing about administrative procedures, regular meetings of local authorities with business, exchange of views, joint social or cultural initiatives, exchange of information with business institutions, etc.

4. Actions for the effective use of public funds (including the EU) for the development of entrepreneurship. Local authorities should attract external funding for business development projects, inform entrepreneurs about available grants, organize training and consultations, encourage business to joint projects, and create databases of projects co-financed from external sources.

5. Promotion of entrepreneurs and entrepreneurship on the ground. In this group you can specify many tools: presentation of business activity on the site of the local community, competitions or ratings of local entrepreneurs, honoring prominent businessmen, visits of local authorities to enterprises, organizing business fairs, cooperation with schools and local media, ties with twin cities for economic cooperation.

6. Coordination of actions aimed at entrepreneurs at the level of local administration. In this regard, it is necessary to introduce the position of the Commissioner for Cooperation with Business in the administration. Simultaneously with the position, it is necessary to conduct an audit of existing mechanisms for cooperation with entrepreneurs.

7. Providing information support for the implementation of local government policy of entrepreneurship and cooperation with entrepreneurs. Local authorities should create a database of local businesses, for example on the basis of issued building permits. It is necessary to constantly monitor the level of entrepreneurship, ie to update the database.

Barriers to business development in Poland have been identified. After all, despite the rather positive state of the economy, Polish entrepreneurs are paying attention to the difficulties in conducting business. The results of a state-level survey since 2013 shows that barriers to business development are either administrative or fiscal.

Key words: local self-government, entrepreneurship, investments, business.

Problem statement. The Cabinet of Ministers of Ukraine initiated a reform of local self-government in 2014 and now we can see it is complete, for which Polish developments should be one of the main sources of inspiration. Poland is trying to support Ukraine in the reform process and shares its experience in many areas, including business support.

Analysis of recent research and publications. One of the world's best-known scholars working to support local business is R. Florida. The article uses the work of Polish scientists: E. Tseslika, I. Koladkiewicz, M. Kokhmanska, T. Scythia, A. Bem. The results of world economic rankings and reports on business activities are also presented.

The purpose of the article. Creating favorable conditions for doing business is an important task of local government. The purpose of this article is to present the Polish experience in this field. Its use can be useful for Ukraine, which is undergoing decentralization.

Main body. Modern researchers, when talking about business support, focus mainly on large cities as points of economic growth. Among the theories, two interrelated approaches should be mentioned in this context: the smart city and the creative class. The main features of an intelligent city are:

1. Access and quality of teleinformatics infrastructure and its use;
2. Entrepreneurship as the main stimulus for the development of the city;
3. Public involvement of residents in public services;
4. Creative and high technology sectors;
5. The role of social and relational capital;
6. Social and ecological balance [2, p. 8].

In the case of the creative and high technology sectors, we are dealing with "global" business, which is physically local, ie local in nature, but very often in the economic sense is global [7, p. 80].

According to American scientist Richard Florida, the most likely to develop are those cities that create the conditions for the emergence of a creative class. It appears where the three "T's" are concentrated: talent, technology, and tolerance. Talent is the number of people with higher education. Technology means the concentration of economic resources in the most promising industries. After all, tolerance is an indicator of homosexual people. It should testify to the open nature of the city, which is ready to accept the most extravagant artists, scientists or entrepreneurs [6, p. 313].

There are also some scientific theories about smaller cities. One of them is economic gardening, which has three objectives: focusing on existing businesses in the area, rather than attracting new investors; identification of the most promising enterprises; support for them from local authorities in the form of trainings, consultations or networking [2, p. 9].

Another example of an approach to the development of smaller areas is the idea of a slow city (Cittaslow, a combination of the Italian word citta, ie city, and the English slow). It was born in Italy at the

beginning of the XXI century along with the slow food movement. According to this idea, it all starts with food. The way they are produced has an impact on agriculture, it also affects the environment. The environment ultimately has a decisive impact on the quality of life in the area. Therefore, the cities are united in the international network of cities of good life Cittaslow, and they can only be cities with up to 50 thousand inhabitants, take responsibility for maximizing the living conditions for their inhabitants.

Keep in mind that business development is equally influenced by the activity of residents and the actions of local authorities (Fig. 1).

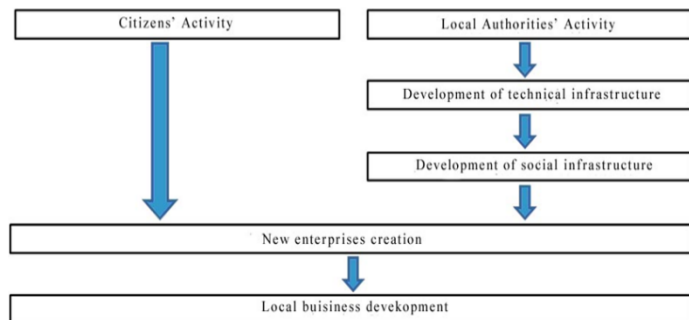

Figure 1. Actions and actors that have an impact on the development of local entrepreneurship. Source: [7, p. 82].

There are many classifications of business support tools. They can be divided into:

- income and expenditure;
- financial and non-financial;
- those that have an impact on business entities (tax benefits, administrative orders, etc.) and those that affect the environment of entities (technical infrastructure, the state of the environment, etc.);
- obligatory (by law) and voluntary (at the initiative of the community) [7, p. 82].

Table 1
Selected revenue and expenditure instruments in business support processes

Business support tools	
Income	Expenditure
Tax benefits	Investment in social infrastructure and labor market development Business support institutions (loan funds, guarantee funds, technical assistance, development agencies, business incubators, etc.) Promotion of the commune, marketing of local products and cooperation of local entrepreneurs
Tax exemptions	
Reduction of tax rates	
Deferment, repayment, installment of taxes	
Refusal to collect taxes	
Rental policy	
Utility pricing policy	
Privatization policy	
Investments in technical infrastructure	

Source: [7, p. 82].

Table 2
Selected financial and non-financial instruments in the process of business support

Business support tools	
Financial	Non-financial
Community budget	Business Support
Privileges, exemptions, tax rates and fees	Institution (technical assistance, development agencies, business incubators, technology parks, etc.)
Utility pricing policy	Labor market development
Investment costs	Promotion of the commune, marketing of local products and cooperation of local entrepreneurs
Loan, guarantee funds	Stable tax, lease, privatization policy of the community
	Community development strategy
	Favorable climate for investors, positive attitude of the local community

Source: [7, p. 83].

Business support tools can also be divided into several thematic groups:

1. Strategic planning, business development policy at the local level. Local authorities need to develop a business development strategy. This can be a separate document or part of the overall development strategy of the local community. Its implementation needs to be monitored regularly.

2. Creation of space and material and technical conditions for business development. This provides for the creation of economic zones, various business centers, or simply providing entrepreneurs with access to retail space.

3. Current cooperation and exchange of information with entrepreneurs. We are talking about informing about administrative procedures, regular meetings of local authorities with business, exchange of views, joint social or cultural initiatives, exchange of information with business institutions, etc.

4. Actions for the effective use of public funds (including the EU) for the development of entrepreneurship. Local authorities should attract external funding for business development projects, inform entrepreneurs about available grants, organize training and consultations, encourage business to joint projects, and create databases of projects co-financed from external sources.

5. Promotion of entrepreneurs and entrepreneurship on the ground. In this group you can specify many tools: presentation of business activity on the site of the local community, competitions or ratings of local entrepreneurs, honoring prominent businessmen, visits of local authorities to enterprises, organizing business fairs,

cooperation with schools and local media, ties with twin cities for economic cooperation.

6. Coordination of actions aimed at entrepreneurs at the level of local administration. In this regard, it is necessary to introduce in the administration the position of the Commissioner for Cooperation with Business. Simultaneously with the position, it is necessary to conduct an audit of existing mechanisms for cooperation with entrepreneurs.

7. Providing information support for the implementation of local government policy of entrepreneurship and cooperation with entrepreneurs. Local authorities should create a database of local businesses, for example on the basis of issued building permits. It is necessary to constantly monitor the level of entrepreneurship, ie update the database [2, p. 15-40].

Analyzing Poland and Ukraine, statistics indicate a slightly higher level of entrepreneurship in the western neighbor.

Table 3
Number of enterprises in Poland and Ukraine

Enterprises	Poland		Ukraine	
Total	2 013 364		1 865 530	
Mikro	1 937 250	96,2 %	1 800 736	96,53 %
Small	57 198	2,8 %	49 298	2,64 %
Middle	15 351	0,8 %	15 113	0,81 %
Big	3 565	0,2 %	383	0,02 %

Source: own research based on official statistics [9, 10].

Obviously, local governments in Poland can implement business support tools that are allowed by law. It should be emphasized, however, that there are no special legal acts on business support in Polish law. It is necessary to note only the law on special economic zones (SEZ), but with the remark that the creation of SEZ is the power of the government. In order to protect competition and the free market, EU Member States are also obliged to adhere to the principle of *de minimis* aid, according to which one entrepreneur cannot receive more than € 200,000 in public aid for three years.

The basic level of local self-government, ie gminas, has the greatest opportunities to support entrepreneurship in Poland. Regional self-government - voivodships – is also active in this regard. The smallest range of instruments remains at the intermediate level – the county, which corresponds to the Ukrainian district.

All-Polish surveys show that the most common tool to support business is investment in infrastructure (roads, sewerage, water supply, gas and electricity, land preparation for investment). Such actions are declared by 60-80% of Polish communes. In second place – promotion (marketing), from 65% to 80% of communes implement this type of activity. Depending on the survey, between 45% and 80% of communes offer tax breaks to investors. 10% of communes, mainly large cities, implement more complex tools: grants, loans, guarantees, business support centers [7, p. 83-84].

Despite the rather positive state of the economy, Polish entrepreneurs are drawing attention to the difficulties in doing business. A 2013 state-level survey

shows that barriers to business development are either administrative or fiscal.

Table 4
Barriers to business development in Poland

Administrative	Tax
Duration of court proceedings	Complexity of tax law, lack of uniform interpretation
Labor legislation	The frequency of changes in legislation, including tax
Number of permits, concessions, licenses	Lack of responsibility of officials for erroneous tax decisions

Source: [1, p. 11-17].

Other studies present the following barriers to business development in Poland:

- lack of financial sources;
- demand in local and regional markets;
- amounts of tax liabilities;
- organizational and legal conditions;
- innovation and technical barriers;
- access to economic information;
- lack of skilled labor [5, p. 61].

Conclusions. As part of the summary, it is worth mentioning the results of several international studies. According to the Doing Business 2018 ranking, Poland ranks 27th in the world in ease of doing business, Ukraine – 76. The authors noted several positive changes in Ukraine in 2017: lower fees for building permits, strengthening shareholder protection and simplifying the payment of social security contributions [4, c. 140]. The latter fact is reflected in the Paying Taxes 2018 report, which assesses the tax systems of countries around the world. Ukraine took 43rd place in it, Poland - 51st.

Corruption remains a major obstacle to business development in Ukraine. The authors of the Nations in Transit 2017 report stated that "Ukrainians no longer believe that the difficulties in the country are caused by hostilities in eastern Ukraine, calling instead the

corruption of government officials the main cause of the current socio-economic crisis" [8, p. 11]. In the global ranking of corruption perceptions developed by Transparency International, Ukraine ranks 130th, along with countries such as the Gambia, Iran, Myanmar and Sierra Leone; Poland in the same ranking in 36th place [3, p. 4-5]. Thus, in terms of business and investment development in Ukraine, the fight against corruption remains a major challenge for both central and local governments.

References

1. *Bariery rozwoju przedsiębiorstw, czyli co najbardziej hamuje wzrost polskich firm*. Raport z wyników ankiety przeprowadzonej podczas II Forum Przedsiębiorców Grant Thornton. Warszawa: Grant Thornton, Krajowa Izba Gospodarcza, 2013. 27 p.
2. Cieślak, J., Koładkiewicz, I. *Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w aglomeracjach miejskich*, Warszawa: Wydawnictwo Poltext, 2014. 140 p.
3. *Corruption Perceptions Index 2017*. Berlin: Transparency International, 2018. 12 p.
4. *Doing Business 2018. Reforming to Create Jobs*. Washington: World Bank Group, 2018. 312 p.
5. Kochmańska M. Bariery rozwoju przedsiębiorczości małych i średnich firm. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Zarządzanie i Marketing*. 2007. № 1. P. 59-70.
6. Lewandowska K. Richard Florida, „Narodziny klasy kreatywnej oraz jej wpływ na przeobrażenia w charakterze pracy, wypoczynku społeczeństwa i życia codziennego”. *Zarządzanie w Kulturze*. 2013. № 3. P. 311-314.
7. Skica T., Bem A., Rola samorządu terytorialnego w procesach stymulowania przedsiębiorczości. *Studia Regionalne i Lokalne*. 2014. № 1. P. 79-92.
8. Ukraine. Nations in Transit 2017. Freedom House. Retrieved from https://freedomhouse.org/sites/default/files/NIT2017_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%96%CC%88%D0%BD%D0%B0.pdf
9. <http://stat.gov.pl/>
10. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Надійшла (received) 26.01.2022

Відомості про авторів / About the Authors

Igor Ksenicz (Ксеніч Ігор Андрійович) – Adam Mickiewicz University, Institute of European Culture in Gniezno, Assistant Professor of Department of Study of Cultural Identity, PhD in Political Science; Poznań, Poland; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5286-004X>

УДК 35: 378.4:005.6

doi: 10.20998/2227-6890.2022.1.06

С.А. МОРОЗ, І.С. БУКА, О.В. МОРОЗ, І.Т. МАНЧАК, В.М. МОРОЗ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ РЕЙТИНГІВ ТА ЇХ ПОТЕНЦІАЛІВ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дослідження проблематики рейтингів у системі вищої освіти обумовлено, з одного боку, необхідністю пошуку об'єктивного джерела інформації щодо рівня позиціонування вітчизняних закладів вищої освіти на міжнародному ринку освітніх послуг, а з іншого – запитом з боку суб'єктів публічного управління розвитком системи вищої освіти на формування індикаторів стану досягнення визначених у Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки пріоритетних цілей. Крім того, у межах сучасного університетського менеджменту та системи публічного управління забезпеченням якості вищої освіти, міжнародні академічні рейтинги все далі частіше розглядаються на рівні джерела неупередженої інформації щодо якості освітньої діяльності ЗВО та якості вищої освіти. Такий контекст сприйняття